

MATERYE

ZNAUK

W SZKOLE POWIATOWEY ŁUCKIEY

w przeciągu roku Szkolnego

WYŁOZONYCH.

NA POPIS PUBLICZNY.

Uczniów teyże Szkoły

w dnia ch ostatnich Czerwca 1824. Roku.

INSTYTUT
BADAŃ LITERACYJNYCH PAN
BIBLIOTEKA
ul. 20 Maja 27, 01-641 Warszawa
Tel. 615-26

PODANE.

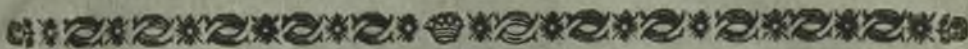

w ŁUCKU

w Drukarni XX: DOMINIKANÓW.
<http://rcin.org.pl>

20.009

NAUKA RELIGII

Dawana dla Uczniów Greko-Rossyjskiego wyznania.

I-mo Uczniowie niższego oddziału przeszli Katechizmu pierwszą część z trzech rozdziałów składającą się . . . o Bytności Boga—o Boskiej Istocie i czci Bogu powinney.—

II-do. Uczniowie wyższego oddziału przeszli z Katechizmu z powtórzeniem części pierwszej Rozdział drugi część i drugiej: o Wierze Ewangelicznej i o siedmiu Sakramentach nowego Testamentu

z Historji Świętęy.

Ciż Uczniowie wyższego oddziału powtórzywszy peryod pierwszy przeszli peryodu drugiego dwa oddziały zamykające w sobie.

I-ód. Opowiadanie Dziejów od potopu do przeyscia Abrahama w Ziemię Chananeyską a mianowicie o powszechnym potopie—o Pokoleniu Noego—o Wieży Babilońskiej i t. d.

II-do Opisanie Dziejów od przeyscia Abrahama w Ziemię Chananeyską do wyisicia Izraelitów z Egiptu jako-to: o Świętém życiu Abrahama, i o ustanowieniu o b r z e z a n i a — o Poczciwości Melchysedeka i o bezprawiach Sodomy i Gomory—o Świętém życiu Jzaaka—o odęysciu Jakôba do Mezopotamij—o Zaprzedanym Józefie od braci—o Jobie—o Moyzeszu i t. d.

WALKER HISTORY

During the last few years...

...and it is...

A History of...

NAUKA RELIGII

KLASSA I.

Prócz całego Katechizmu mniejszego z Belarmina Uczniowie tej klasy przeszli Rozdziały o końcu Chrzescianina i znaku Krzyża Świętego— o Składowie Apostołów w ugodności z obiasnieniem każdego artykułu w szczególności— Oprozbach siedmiu zankatetych w modlitwie Pańskiej i składzie pozdrowienia Anielskiego.

KLASSA II.

Z Historji Pisma Świętego o Stworzeniu świata— o Grzechu Pierwszego Człowieka— O potopie i o prawie natury— O Abrahamie i innych Patriarchach— O Niewoli Egipskiej i o Poście— o Podoży na puszczy i o prawie pisanem— o przymierzu Bózkim z Izraelitami— o Bałwochwalstwie, o Dawidzie i Messyaszu— o Odszczepieństwie Samaryjskiem— o Prorokach— o Niewoli Bahilońskiej— o Stanie Żydów po wyściu z Niewoli— o Żydach Duchownych i Cieleśnych. z Pisma S-go Nowego Testamentu— o Narodzeniu Jezusa Chrystusa— o Świętym Janie Chrzcicielu.— O Pówołaniu Apostołów.

KLASSA III.

Z Albertrandergo **O BÓG**U— O Stworzeniu świata i Aniołach—
As O Czo-

O Człowieku i grzechu Pierworodnym— O Stanie światła przed
 przyściem Messyasza— O Jezusie Chrystusie— O życiu Chrystusa
 Pana— O odkupieniu rodzaju ludzkiego— O Zmartwychwstaniu
 Chrystusa Pana i zesłaniu Ducha Świętego— O Kościele— O Łasce
 poświęcający i szerególny— O śmierci i Sądzie— O Niebie, czysem
 piekle— O Składzie Apostolskim z wyjasnieniem każdego
 Artykułu—

KLASSA IV.

Z Tegoż Autora— O Sakramentach w powszechności— O Chrysto-
 Świętym— O Bierzmowaniu i darach Ducha Świętego— O Sakra-
 mencie pokuty i jey częściach— O Sakramencie Ołtarza i Komunii
 Świętj—

Jeografia i Arytmetyka

KLASSA I.

Jeografia

Dadzą określenie téy Nauki— wykony pięć części świata; tudzież
 Ocean, morza, zatoki, przesmyki, jeziora, rzeki, wyspy, puł-wyspy
 i t. d. Okazą granice Europy i podział onj, we względzie politycz-
 nym— Nakoniec wymienia granice i wszyk szerególny liczący się
 Państwa Rosyjskiego i Królestwa Polskiego.

Arytmetyka

Dadzą definicyją każdego działania i opowiedzą prawidła, zapomogę
 któ-

których, cztery działania Arytmetyczne rozwiązują się i to na przykładach okaza.

KLASSA II.

Jeografia

Kraje, które w sobie mieszczą Europa, Azja, Afryka, Ameryka, Australia czyli Oceania.

Arytmetyka

Teorya Ułamków zwyczajnych i dziesiętnych, z zastosowaniem oney do praktyki.— Rozinajcie przykłady liczb różno-rodnych.

Kalligrafija

Uczniowie Klasy I-szey i II-giey sposobili się w piękne pisanie: mieli podane sobie wzory, podług których formowali charaktery. Okaza więc swe pisma i udowodnił, jakie w tej sztuce uczynili postępy.

Grammatyka Polsko-Łacińska

KLASSA I.

Po wyjaśnieniu z Dzieła Kopczyńskiego pierwszych

pierwszych zasad Grammatyki, rozbioremowę na ośm części
 i uczynią uwagi nad każdą w szczególności. Wylczyw-
 szy formy Przypadkowania i Czasowania przypadkować będą
 Imiona z Zajmkami i Przymiotnikami połączone, ostatnie od-
 mieniając przez stopnie. Czasować także będą Słowa forem-
 ne — nieforemne — Ułonne — Trzecio-osobiste — Zakończą
 Grammatykę poznaniem Składni Zgody Rzędu i Szyku —
 Nad-to w celu gruntownego poznania Przypadkowania i Czasowania
 Łacińskiego, Uczniowie tej Klasy powiedzą całą część pierwszą
 Grammatyki Broëdera i pierwiastkową Grammatykę języka Łaciń-
 skiego Dominika Szulca —

TŁUMACZENIE ŁACINY Z Wypisów *Gedyke* zealko-
 witym rozbiorem grammatycznym wylumaczą I-ód Zdania
 Urywkowe. II-re Siedmnaście Bajek i piętnaście powieści,
 Dla okazania zaś wprawy poprawnego wymawiania i zachowania
 przestanków grammatycznych tak Bayki jako i powieści mówić będą
 z pamięci.

KLASSA II.

Wylóżą całą Grammatykę Kopczyńskiego na tę Klasse prze-
 pisana. z Grammatyki Łacińskiej Broëdera powiedzą całą
 część pierwszą, o wyrazach pojedynczo branych. Nadto z części
 II-giej o Imionach Miast i krajów o przypadku czwartym z Try-
 bem Bez-okoliznym, o Składni przypadku 1-go, 2-go, 3-go, 4-go,
 5-go, 6-go.

TŁUMACZENIE ŁACINY. W tej Klasse z Wypisów *Gedy-
 ke* wylumaczą i z pamięci powiedzą sześć Bajek i sześćdziesiąt
 powieści —

NA CZW ICZENIA TCMOWE. Uczniowie Klasy II-giej prze-
 blądali caami z Języka Polskiego na Łaciński całnicysze wy-
 jątki z *Lzicła L' Hononua Epitome Historie sacrae*: tudzież

wyborniejsze miejsca z Dzieła *Selecta e profanis scriptoribus Historiae*, z Wypisów zaś Broedera zdania Klassyków wzorowych, Przekład ten, jako też i własne roboty okażą na piśmie.

Przedmiot Nauczyciela Wymowy i Historji,

KLASSA III. Dwóletnia.

GRAMMATYKA

PIERWSZOLETNI.

Nazwiska wyrazów przez wgląd na ich znaczenie— znaczenie każdego wyrazu— przyczyna podobnych wyrazów w kilku językach— Uczenie się znaczenia wyrazów i sposób dochodzenia trudniejszych tudzież wieloznacznych— Przyczyny, zasady i rodzaje Przenośni— Sposób poznawania przenośni, porównanie Polskich z Łacińskimi— Zródło-słów i jego dochodzenie— Słoworód i słów rodzenie się— poznawanie myśli, przypadków i postaci— Prawidła i szczególności w Polskim i Łacińskim języku tyczące się składni zgody— Składnia Rzędu wszystkich części mowy w Polscezynie i Łacinie, i w tém podobność i różnica— Składnia szyku i jej prawidła.

DRUGOLETNI

Loczus Polski i jego prawidła— Prawidła i wyjatki na wszystkie okoliczności Loczusu Łacińskiego— Wierszopistwo Polskie

skie i uwagi nad ni^m co do powierzchownego składu—
Przykłady na gatunki wierszów Polskich— Wiersze Łacińskie
ich miary podział i nazwiska— Przykłady na gatunki wierszów
Łacińskich— Xiążki są źródłem nauk— pożytki z czytania
xiążek— Juniona Pisarzyów Polskich i Łacińskich i ich dzieła—
Przyimoty dobrego czytania.

PISANIE LISTÓW

Ogólne uwagi nad pisananiem Listów— szczególne zaś nad Listami—
z Powinszowaniem— z Uwiadomieniem— z Prośbą i odpisem
na nią— z Podziękowaniem— z Usprawiedliwieniem się— z Podaniem
rady— z Pocieszeniem— z Zaleceniem— Suplik i Memorjały—
Stosownie do tych rodzajów tłumaczyli Listy z Cycerona,
ktużcież powiedzą z pamięci nie-które z Krasickiego.

Historya Starożytna

PIERWSZOLETNI

Co jest Historya jej podział— i wiadomości w związku z Historyą
będące— Państwa, celniey ze miasta, góry i rzeki między Morzem
średziemem, czarnem, Kasowskim i Erytryjskim zawarte—
Epochy w Dziejach Assyryjskich— Początek Monarchy— Panowanie
Belusa— Ninusa— Semiramidy— Niniasza i ponim następnym—
Druga Dynastya. Sardanapal, i podział Monarchy— Panowanie
w Niniwie Niniasza i ostatniego Sarakusa— Epochy w Dziejach
Medów— Rzeczy Arbacesa, Lyocesa, Fraontesa, Cyaxara, Astyagesa,
i Cyaxara, II-go. Epochy w Dziejach Persów— Panowanie Cyrusa—
Kam-

Kambizea — Magob — Dariusza I-go, Xerksesa — Artakserksesa —
 Dariusza II. Artakserksesa II — Ochusa — Dariusza III i upadek
 Monarchii Perskiej. Z Dziejów Egipskich wymieniwszy Epochy,
 z czasów bajecznych i niepewnych, opowiedzą Dzieła Sezostryasa;
 z pewnych Psametyka, Nechaona i t. d.

DRUGOLETNI

Opisanie dawnej Grecyi — Początki Greków i ich nazwiska.
 Podział Historji — Przypadki celnicysze w pierwszym okresie.
 Wojna Trojańska — Związek Amfiklitynow i skutki praw
 Lykurgza — Rzecz-pospolita Ateńska — Wojny Greków
 z Dariuszem i Xerksesem — Wojna Peloponezka. Odwod 10000
 Greków. Pokój Antalejty. Wojna Teban z Lacedemonjczykami.
 Filip Król Macedoński — Panowanie Alexandra Wielkiego —
 Podział Monarchji po śmierci Alexandra. Królestwo Egiptu,
 Syry — Macedoni — Wojna Rzymian z Macedonjczykami — Upadek
 Rzeczy-pospolitej Achejskiej i zburzenie Koryntu — Dzieje Greków
 od zburzenia Koryntu do czasów Panowania Oktawijana Augusta —

JĘZYK ŁACIŃSKI

Z zastosowaniem prawideł Grammatycznych i wykazaniem po-
 dobieństwa i różnicy między Łaciną i Polszczyzną przekładali
 na język Oczysty przy Grammatyce z Korneliusza Neposa
 życie Wodzów Greckich — Listy Cyserona — Przy Historji wyjątki
 Moralne z Cyserona Seneki i innych. tudzież z Cyserona o Bózkach
 i Wrózkach. Naokończyli się początków Retoryk Łacińskiej —

KLASSA IV. Dwuletnia

Wymowa

PIERWSZOLETNI

Wykład wyrazów zwykle używanych w materji Nauk i kunsztów wywołonych— Moc wymowy i różnica wymownego od Krasomówcy— Źródła i pomocy wymowy— Przykłoty mowcy ze strony duszy, obyczajów, nauk i wiadomości— Początek Retoryki— Części i skład Mowy wchodzące i stosowne do nich uwagi— Ograniczenie prawideł i przestróg Retorów— Grunt wszelkiego pisanja i mówienia— Wykład zdrowey Logiki i jey braku— Dowody i jeh różność, wybór i stosowne do materji i słucha za postępowanie— Porządek i podziały mowy— Przykłoty myśli w mowę i pismo wprowadzonych— Myśli na pozór piękne z dobrym gustem niezgodne i fałszywe— Potrzeba wzruszeń— Przyrodzenie namiętałości i sposób jeh życia— Postacie rozrzuwające i miara wuzyciu wzruszeń— Moc wyłuszczenia onego potrzeba i przykłady— Wystowienie i jego przykłoty względnie do myśli—

DRUGOLETNI

Przykłoty wystowienia w powierzchownem brzmieniu i składzie wyrazów— Podział stylu i jego różność— Mieysce stylowi prostemu przyzwójte i jego przykłoty— Własność stylu wysokiego i rozmaite jego kształty— Wrażliwość stylu od czego zawisła— Styl średni i jego potrzeba, wizerunek prawdziwey piękności— Cechy prawdziwey piękności w dziełach nauk wywołonych—

Nadto o Przenosiach i Postaciach.

Znaczenie wyrazów w mowie i Przenosiach do których wszystkie jant ściągnać można, jako to: Metaphora, Allegoria, Metony i. t. Synec-

Synecdocha, Ironia, Hyperbola: które okażą na przykładach wyjętych z Autorów Klasy, z których — Wyliczą i rozróżnią Postacie słowne. Postacie tkliwsze i bardziej uderzające, — Postacie rozczulające w stylu wysokim częściej używane, i tych w wszystkich okażą przykłady na wyjątkach z Mów Cicerona i innych —

Z ZASAD WYMOWY ŚWIĘTEJ

Sposób wynalezienia dowodów i stosowania ich do rzeczy urzędowej — Celnicyse z zółta Krassonowskie do których inne sięgnąć można, jako że: Definicja — Wyliczenie części — Przyczyna i skutek — Przyśownianie — Różnica — Przeciwiędaw — Okoliczności których rzadziej użycie okażą w Flechie, Massylonie, Bourdaloue i t. d. — Z zoda z wnętrze służące wymowie Prawa, i właściwie należące do wymowy duchownej —

Z HISTORJI POWSZECHNEJ

I. Początkowi Mieszkańcy Włoch i w nich założyciele osad — Przybycie Eneasza do Italii — Założenie Królestwa Alba Longa, panujący w niem, a także założenie Rzymu przez Romulusa w Rzymie i po nim następujących królów do Tarkwiniusza pyszango — Względnie do tego okresu wiadomości o Siniwitach Babilończykach i Medach po podziale Monarchji — o Izraelitach i Żydach — o Egipcyanach — o Scytach i Celtach — Prawa Drakona, Solona, Pizystrat w Atenach — Ustanowienie Eforów w Lacedemonie, Wojna z Messenńczykami, Aristomenes, Tytusz — Grecy wstępują w ślady Fenicyan, zakładają miasta, Zalewku w Lakrach Włoskich, Pitagoras i siedmiu Mędrców —

II. Cyrus założyciel Monarchji Perskiej i po nim następcy — Grecy współcześni, sławniejsi Urzędnicy jako też Artysty i ludzie uczeni — Olimpiady zasie w Rzymie, wojna z Tarkwinjuszem, pysz-

nym, z Etruskami, Sabinami it. d. Początek ustanowienia władzy
Trybunów, Trybunów pospolstwa— Wypis praw Greckich i władza
Decemwirów— Wojna z Gallami, Kampanczykami Samnitami—
Żydzi powracają z niewoli Babilońskiej— Cesarstwo Chińskie,
Fohi, Konfucyusz.

III. Panowanie Alexandra, wojna z Persami— Monarchya Ma-
cedońska, podział jej na Królestwa Egiptu Syry, Macedonii— Stan
nauk i umiejętności w Grecyi i ludzie uczeni— Rzymianie podbijają
Włochy i zwyciężają Pyrusa— Kartagina i Syrakuzy pierwsza
wojna Rzymian z Kartagińczykami, druga wojna z Kartagińczy-
kami— Rzymianie zwracają oręż na wschód, okazują przewagę,
odmieniają politykę i znaczny postęp czynią w umiejętnościach.
Trzecia wojna z Kartagińczykami, dalsze podbijanie narodów;
tudzież wojna z Jugurtą, Cymbrami i Teutonami— Zaburzenia
wewnętrzne z powodu Grachów, Sylli i Mariusza— Wojna z Mity-
datem królem Pontu— Wzniesienie się Pompejusza, Cyncerona,
Juliusza. Cezara— Niemcy po tamtéj stronie Benu i Partowie—
Wypadki po śmierci Krassa— Pokuszenie się o przywrócenie daw-
nych rządów— Tryumwirat Antonijusza, Lepida i Oktawijana,
tudzież stan nauk i sztuk wyzwolonych jemu społeczesny— Olimpiady
zaszły w tym okresie między Żydami—

IV. Czas zjawienia się Religij Chrześcijańskiej— Narodzenie,
życie i śmierć Jezusa Chrystusa— Apostołowie i jani uczniowie
rozszerzają Boską naukę— Odmiany które Religija Chrześcijańska
uczyniła między Żydami i Poganami— Odmiany zaszły w Państwie
Rzymskiem i dalsze rzady Augusta— Następcy Augusta do zéjścia
tych familij na Neronie.

Rzady Wespazjana— Tytusa— Domicyana— Nerwy— Trajana—
Adryana— Antonina pobożnego— Marka Aureliusza—

Stan Państwa Rzymskiego po zéjściu Antonijuszów do objęcia
rządów przez Dyoklecyana— Panowanie Dyoklecyana i po nim
następných— Konstantyna Wielkiego— Julijana.

Ca-

Cudzoziemcy w Państwie Rzymskiem sprawują wysokie urzędy tak wojskowe jak i cywilne, Rządy Teodozyusza i podział państwa na Synów. Uczeni w Rzymie w pierwszych dwóch wiekach. Grecy nie przestają być Nauczycielami świata. Nauczyciele Chrześcijańscy w naukach dotyczących się Religij— Niemcy zwyciężani ale nie-pokonani co-raz niebezpieczniejsi— Upadek Partów wzmaga Królestwo Perskie średniem zwane— Zdarzenia względnie do Żydów—

z Historji Rossyjskiéy.

Epoka V. od wstąpienia na Tron Rossyjski Michała Fiedorowicza w R. 1613. do XIX. wieku. Panowanie Michała Fiedorowicza— Alexieja Michajłowicza— Fiedora Alexejewicza— Piotra I Alexiejewicza— Katarzyny I-szély— Piotra II-go Alexijewicza— Anny Jwanowoy— Elżbiety Piotrówny— Piotra III-go Fiedorowicza— Katarzyny II giéy Alexijówny— Stan wewnętrzny Rossyi w téy Epoce, to jest: Wiara, oświecenie, handel i t. d.

JĘZYK ŁACIŃSKI.

Przy Nauczaniu o wymowie tłumaczyli z rozbiorem retorycznym i zastosowaniem do materji wykładanych: z *Cycerona*. Mowę za Archyaszem Poetą, Część I-szą za Markiem Marcellim. Część III-cią za ustawą Manilijusza. Przy Historji tłumaczyli z *Liwijusza*: Wyjatkami o panowaniu Królów, Bitwę Horacyuszów z Kuracyuszami, z *Salustjusza*. Rzut oka na Dzieje Rzymskie. z *Cycerona* początkowe rozdziały XIęgi I-szey de Officijs.

Nie-którzy téy Klasy Uczniowie będą czytać prace własne.

Przed

Przedmiot Nauczyciela Matematyki i Fizyki.

KLASSA III.

Z A R Y T M E T Y K I

PIERWSZOLETNI

Opisawszy potęgi i ich pierwiastki, zrobią uwagi nad składem kwadratu i sześciąnu, podadzą sposoby wyciągania pierwiastku z jakiegokolwiek liczb podanych— Powiedziawszy co jest stosunek a co proporcya i jlorakie te są, wyłożą ich własności, i odmiany jakie mogą być wprowadzone w proporcya Jeometryczną — Zastosowawszy Regułę Trzech do proporcyi Jeometryczney, podadzą naprzód ogólne prawidła rozwiązania zagadnień należących do Reguty Trzech, a potem je w szczególności na przykładach objaśnia.

DRUGOLETNI

- 1 Powiedziawszy co jest progressya jloraka i jak się jéy wyrazy składają, wyciągą stąd dwa ważne użycia, i sposoby wynaydowania mnogości lub summy wyrazów ją składających podadzą.
- 2 Zrobiwszy wzmiankę o początku wynalezienia Logarytmów, wyłożą co one są? jakim sposobem i porządkiem ułożone są w tablicach Logarytmowych? w użyciu Logarytmów na jaką potrzebę i przypadki natrafiamy powiedzą i na przykładach objaśnia.

Z JE-

Z GEOMETRYI

PIERWSZOLETNI

1. Uczniowie téy klasy zrobiwszy opisy punktu, linii, powierzchni, kątów, linii prostopadłéy, Koła i wszystkich części w granicach jego zawartych, Trójkąta i różnych figur prostokręślnych — Powiedzą żądania i pewniki.
2. Dowodząc Podan Księgi I-szey, Euklidesa wyliczą przypadki, w których dwa Trójkąty przystać do siebie mogą — Wskażą własności Trójkątów, równoramiennego i jakiegokolwiek — Podadzą sposoby dzielenia kąta i linii prostéy na dwie części równe — prowadzenie linii prostopadłéy do linii danej — Kręślenia trójkąta; którego-by boki trzem danym linijom prostym były równe — Okażą własności kątów przyległych i wierzchołkiem przeciwległych — Wyłożą naturę linii równoległych z własnościami kątów między niemi i inną linią prostą przecinającą je zawartych — Z odkrytých własności kąta zewnętrznego w trójkącie okażą wartość kątów wewnętrznych i zewnętrznych w każdej jakiegokolwiek figurze prostokręślnéy — Okażą własności równoległo-boków kiedy sobie są równe co do powierzchni — I kiedy trójkąty są ich połowami; a z dowiedzionych tych własności odkryją sposoby zamienienia trójkątów i jakiegokolwiek figur prostokręślnych na równoległo-boki lub trójkąty równe jm co do powierzchni — Dowiodłszy własności kwadratów z boków trójkąta prostokręślnego okażą sposoby dodawania i odejmowania kwadratów i powiększania tychże w danym stosunku.
3. W następujących kilkunastu podaniach Księgi II-giéy okażą stosunek równoległo boków prostokątnych i kwadratów wystawio

wionych, tak na liniach całych; jako i na ich odcinkach, tudzież ważność kwadratów z boków trójkąta rozwartokątnego i ostrokątnego, równoległoboku i jego przekątnej. Okażą nadto sposób zamiany figury jakiegokolwiek prostokątnej na kwadrat — Podania tey Księgi wyraziwszy ogólnie za pomocą znaków objaśnić będą praktycznie przez liczby.

4 Mówiąc o własnościach kół w trzydziestu kilku podaniach Księgi III-ciey dowiodą różnego położenia przecinania się dotykania z kołem linii prostych — Ważność kątów w środku i na okręgu na płaszczyźnie i za płaszczyzną koła, iako też w różnych odcinkach tego będących — Własności na koniec linii z za okręgu koła poprowadzonych przecinających i dotykających się tegoż okręgu.

5 W szesnastu podaniach Księgi IV, podadzą sposoby wpisywania w koło figur foremnych lub je opisywania i na odwrót.

D R U G O L E T N I

1 W Księdze VI. Euklidesa zacząwszy naukę o podobieństwie figur od trójkątów iako w ograniczeniu swoim najprostszych i we wszystkich okazawszy przypadkach stosunek boków i ich powierzchni zastosują go do równoległoboków, których też trójkąty są połowami — Okażą własność linii prostopadłej od wierzchołka trójkąta prostokątnego na przeciwprostokątnej poprowadzoney — Podadzą sposoby przecinania linii w stosunku danym i wynajdowania proporcjonalnych.

2 Z okazanego stosunku wielokątów podobnych tak względem

trójk-

trójkątów jako i względem siebie, nadto różnych równoległoboków przystawionych do jednej i teyże samey linii prostej wyjągną sposoby kreślenia figur podobnych jednemu a równych drugiemu danym, lub kreślenia ich tak, aby będąc podobnymi dany zachowały między sobą stosunek dany, albo przystawienia ich do linii danej z ułamkiem lub ułamkiem podobnym figurze danej.

3. Nakoniec podadza sposoby wynajdowania powierzchni figur jakichkolwiek prosto kreślonych.— Koła i jego części.

Z TRYGNOMETRYI PŁASKIEJ.

Wyłożywszy zamiar tey nauki: opisawszy linie proste i krzywe łuki koła ich wzrost i nikaenie zrobią pożądaney nauki, okazawszy stosunek linii Trygonometrycznych do promienia koła i między samemi temż liniami, wyłoża sposób jak z wiadomych jednych można przyść do odkrycia wartości na drugie, z dowiedzionego stosunku boków trójkąta z liniami Trygonometrycznymi wyciągną sposób obrachowania trójkątów we wszystkich przypadkach.

Z JEOMETRYI PRAKTYCZNEY.

1. Opowiedziawszy skład i użycie przenośnika i podziałki— Wylicza narzędzia do pomiaru linii potrzebne i podadza sposoby wytknięcia linii prostej w różnych zdanych się mogących przypadkach. Przemierzenia. Przedłużenia mimo zdarzające się i niemożęcytey przeszkody. Prowadzenia równoległej lub prostopadłej linii prostej jednej do drugiej— Wyznacza szerokość rzeki, rowu, bagna, wysokość budynku, wieży, kolumny it d. Zakrety jakiego powodu— Opowiedza

dra sposób robienia mapy naprzód placu niezbyt obszernego. Potem Jurydyki, Folwarku, Wioski z gruntami i innymi szczegółowościami w niej znajdującymi się. Nakoniec wymiarami odległości lub przeniesienia na mapę główniejszych punktów okolicy jakowej.

- 2 Opasawszy narzędzia do działań mierniczych ze sto-likiem potrzebnym przystąpią do okazania sposobów odby-ścia się z nimi w każdym jakimkolwiek ze wspomnianych dopiero przypadków— A zrobowią *ogólne uwagi* nad zwię-żeniem i przyzyczeniem granic okolicy, której się Mapa przed-stawie bierze rysować; przyłącza *szczególne* względem obrania fun-damentalney podstawy— (6) Tuzież względem utrzymania ciąg-łej i nieprzerwaney roboty— Względem przenoszenia Wsi i ro-bienia planu miast i t. d.
- 3 Okażą sposoby zachowania powierzchni gruntów jakichkol-wiek. Dzielenia ich na części w jakimkolwiek stosunku kopijo-wania z przyłączeniem przestroż i uwaga jakie w każdym z tych praktycznym działaniu zachować należy.
- 4 Opiszą narzędzia do równoważenia służące i sposoby ich uży-wania w niektórych przypadkach opowiedzą.
- 5 Nakoniec okażą własney roboty Plan Wsi Kuczkarowca w tym roku przez nich zdjęty i zrysowany i sposób robienia go opowiedzą.

Z O G R O D N I C T W A

PIERWSZOLETNI.

Podadzą sposoby naprzód przygotowania miejsca na ogród, ograniczenia go żywymi płotami, założenia i ozdobienia tak w spo-sobie zwyczajnym jak i Angielskim. Potem powiedzą ile drzewa owo-

owocowe są użyteczne i jak się przygotowują pieńki i zrazy, wyłożą różne sposoby ich rozmnażania prz-sadzania pielęgnowania i leczenia— Mając z porządku rzecz o roślinach jarzynnych i kwiatowych powiedzą jak się te rozmnażają, prz-sadzają i pielęgnują.

z Jeografij Fizyczney

DRUGOLETNI

1. W wstępie do tey nauki powiedziawszy co się rozumie przez świat powszechny, a co przez widoczny co przez układ słoneczny. Zrobią podział Ciał w skład jego wchodzących.
2. Okazawszy że ziemia ma postać kul powiedzą *naprzód*: co są Przeciwnożni Zenith i Nadir. Co poziom i jloraki, Równoleżniki, Równik, Południk— Potem co się rozumie przez wschód i zachód— Co jest szerokość, a co długość Jeograficzna i iak się wynayduie— Nakoniec o kuli sztuczney wyobrażającej ziemię.
3. Powiedziawszy o Fenomenach na ziemi ich przyezynie aby tego jasniey dowiedli opiszą różne koła na kuli, to jest: Eklyptykę, Zwrotniki, koła biegunowe, wrębne i t. d. A z wyłożonego biegu rocznego ziemi około słońca wyprowadzą pory roku czyli nierównosć światła i ciepła— I po dług tego zrobią podział powierzchni ziemi na Pasy i na Strefy czyli klimata.
4. Opisawszy Xiężyc powiedzą *naprzód*: skąd pochodzą ie-go odmiany *potwórs*: zaćmienia *potrzecie*: na nim plamy—

Ca.

Kula

Idła czego rok czwarty nazwa się przybyszowym —
poczwarto: o biegu jego wirowym i wahanii się.
Nakoniec: jaki jest stosunek światła Xiżycia do Słonecznego.

5. O Atmosferze Ziemskiej zrobią krótką uwagę co ona jest,
jaki jej skład i stan ciepła. I co o ciężkości i sprężysto-
ści Atmosferycznego powietrza sądzić mamy.

KLASSA IV.

z Fizyki.

1. mo Powiedziawszy jaki jest cel i podział Fizyki dowiodą
Własności Ciał 1—od najo gólniejszych iakie są Rozciągłość—
Podzielność— Nieprzenikliwość— Dziurkowatość i t. d. 2—óre
tych które zależą od pewnych sił działających na ciało a te są
Sciesłwość— Sprężystość— Buch i t. d.
2. Mniemania o naturze *Cieplika* przytoczywszy wyłożą własno-
ści jego i różne fenomena z działania tegoż powstające— Opi-
szą różnego składu narzędzia do mierzenia ilości jego służące
Cieplomierzami i Cieplikomierzami zwane— Nakoniec o Gore-
niu czyli paleniu się ciał i wzniecaniu ciepła powiedzą.
5. Opisawszy skład powietrzociągu i jego użycie, powiedzą co jest
Powietrze oddychalne — z jakich się składa pierwiastków —
Jakie są jego własności — Jak działa siła ciężkości a iak sprę-
żytości. Stąd opiszą narzędzie Ciężkomierzem (Barometrum)
zwane i jak się ono urządza i używa powiedzą. Płynienia po-
wietrza (zwane wiatrem) wyłożą przyczyny — kierunek — do-
dział — pożytki i szkody stąd pochodzące i opiszą narzędzie
(*Anemometrum*) do poznania jego kierunku służące. Głos po-
chodząc od wzruszenia powietrza przeto i tu nadmienią o jego
wszechzynnianiu się — Udzielnin zmysłowi słuchu — rozchodzeniu
się — prędkości — natężeniu i odgłosie.

- 4 *Wola* prócz pierwiastków z jakich się składa uważana była w trojakim stanie, to jest: Ciecży, Łodu i Pary, przeto wymieniwszy własności w każdym idy stanie i zrobiwszy opis Wilgociomierza (Hydrometrum) zastosują je do wyłożenia przyczyn różnych Meteorów w Atmosferze się rodzących, jako to: Mgły— Chmury— Rosy— Dęszczy— Śniegu— Szronu— Gradu— Trab napowietrznych it. d.
- 5 *Elektryczności* historią odkrycia i własności powiedziawszy; opiszą narzędzia do zbierania płynu Elektrycznego służące i za pomocą nich różność płynu i różne fenomeny z teorią okażą.
- 6 Elektryczności w Atmosferze jak dochodzą — Elektryzowanie się obłoków — wydawanie gwałtownych fenomenów i że ta jest przyczyną nawalnych dęszczyw i różnych meteorów powiedzą i sposoby stawiania konduktorów podadzą.
- 7 Elektryczności *Galwanicznej* opis i początek — różne doświadczenia z blaszkami i ze stołem Wolty na różnych istotach sprawdzone i wykład fenomenów zrobią z zastosowaniem odjęć przez niektóre ryby (od dawna elektryczkami zwane) sprawionych.
- 8 Zrobiwszy opis *Magnesu* powiedzą o jego własnościach i podadzą sposoby siły w nim elektryczney wzmocnienia i teyże zelazu lub stali udzielenia.

z Solidometrii

- 1 Ponieważ bryły są ograniczone płaszczyznami, więc naukę o bryłach poprzedzi wiadomość o *Płaszczyznach*, przeto wytłumaczywszy różne położenie linii tak na jednej i odmiennej znajdujących się płaszczyznach jako i płaszczyzn różnie z linjami i nawzajem sobą przecinających wypadające stąd różne własności okażą. a Wła-

- 2 Własność i ważność kątów płaskich ograniczających kąty bryłowe okazawszy, podadzą sposób składania kątów bryłowych z danych kątów płaskich.
- 3 Zaczawszy od *Równoległości*anów: *najprzód*: zrobią tey bryły opis *powtórę*: okażą tey własność *potrzebie*: kiedy sobie są równe *pozwarte*: iaki względem siebie swych podstaw i wysokości a nawet samychże krawędzi zachowują stosunek—
- 4 Opiszą *Graniastosłupy* i okażą stosunek trójkątnego względem *Równoległości*anu i względem innego iakiego graniastosłupa i całą teorią *Równoległości*anów przystosują do *Graniastosłupów*.
- 5 Podobnież opisawszy *Ostrosłup* i ich gatunki okażą onych stosunek względem podstaw i wysokości a dowiodą iż każdy *Graniastosłup* trójkątny rozdziela się na trzy równe między sobą *Ostrosłupy* trójkątne na które znowu każdy *Ostrosłup* wielokątny rozebrać się może przeto i tu całą *Teorią* *Równoległości*anów przystosują do *Ostrosłupów*.
- 6 Powiedziawszy co jest *Walec* i *Ostrokąg* i ich tworzenie się wpisując i opisując walec graniastosłupem i *Ostrokąg* *Ostrosłupem* dowiodą też same im własności służące co graniastosłupowi z *Ostrosłupem*.
- 7 Opisawszy *Kulę* i ię tworzenie się dowiodą stosunku trójmnożnego ich średnic z wielościanami w nie wpisaneimi.
- 8 Na koniec podadzą sposoby wynaydowania *powierzchni* i bryłowości każdej w szczególności, ze wspomnionych brył

z Algie bry

Okażą też *Algie bry* i potrzebę wprowadzenia w rachunek znaków ogólniejszych nad liczby. Własność znaków dodatniego i odjemnego i różnicę między zrównaniem a funkcya =

Doda-

Dodawanie i odejmowanie Algebraiczne wykonania— W mnożeniu i dzieleniu jakie zachodzą prawidła na jności Spółczynniki, wykładniki, znaki funkcyje powiedzą i na przykładach objaśnią — Podobnież działania z ilościami lub funkcyami Ułomkowemi wykonania— Podział Zrównań na stopnie i prawidła rozwiązywania Zrównań stopnia pierwszego z jedną ilością niewiadomą wyłożą, a okazawszy potrzebę Eliminacyi różne iey sposoby w rozwiązywaniu Zrównań z kilku ilościami nieznanemi podadzą i to na przykładach objaśnią.

Język Rossyyski

UCZNIOWIE PO CZYNAJĄCY

Nauczywszy się czytać z Elementarza Rossyyskiego; uczyli się na pamięć Grammatyki Rossyyskię wydanej w Petersburgu od Głównego Rządu Szkół z której przeszli Główny iey przedmiot, podzielenie i wymawianie liter, części mowy, Jmie w ogólności i Deklinacyą wszystkich Jmion i słowa, tudzież tłumaczyli z Rossyyskiego na Polski język z Książki pod tytułem *O powinnościach Człowieka i Obywatela*, część pierwszą.

POSTĘPUJĄCY

Z Tęże Grammatyki — Uczyli się na pamięć: Prawideł Składni tyczących się Języka Rossyyskiego i pisowni; tłumaczyli z Rossyyskiego na Polski język z Książki pod tytułem *O powinnościach Człowieka i Obywatela* — Część IV. Rozdział VI. Nadto tłumaczyli Retorykę Lomonosowa. Wstęp do iey także część pierwszą zawierającą w sobie Retorykę —

DOSKONAŁACY

Uczyli się na pamięć z Rossyyskię Historiä wydanej dla Szkół Narodowych Oddział II-gi i III-ci od Założenia Rossyyskiego Państwa przez Wielkiego Xięcia Ruryka do napadnienia Tatarów — Tłumaczyli z Rossyyskiego na Polski język rozmaite mowy; nakoniec uczyli się na pamięć Wierszów z różnych Autorów. — JE-

Język Francuski

UCZNIOWIE PODZIELENI NA TRZY ODDZIAŁY UCZYLI SIĘ

W POCZYNAJĄCYM ODDZIALE.

Jak się wymawiają Samogłoski pojedyncze, podwójne, i nosowe, Przypadkować będą Imiona z Przedimkiem pewnym i niepewnym, Jedności i Rozdzielności, Czasować będą słowa Posiłkowe i foremne z wierzchem, pytaniem, przeczeniem, i przeczającym pytającym. Czytać będą wypisy Gedykę z zachowaniem przestrog grammatycznych— Powieść z pamięci i wytłumaczać Bayki prozą i wierszem z Gedyką.

W POSTĘPUJĄCYM ODDZIALE

Wyliczywszy części mowy— o Rodzajowaniu Liczbowaniu— Stopniowaniu— Czasować będą słowa nieforemne zaimkowe, biernie, nieosobiste z czterema sposobami— z rozbiorem grammatycznym z Wypisów Gedykę wytłumaczać piękniejszych Bayki i Powieści dla wprawy zaś pięknego wymawiania z Litteratury Noela deklamuować będą celniejszych wyjątki— z Języka Polskiego na Francuski sami Uczniowie przekładali wyjątki z Grammatyki Zielińskiego—

W ODDZIALE DOSKONALĄCYM.

Powiedzą o składni w Języku Francuskim— Tłumaczyli przypadek Telenaka, z Polskiego na język Francuski sami przekładali z Zielińskiego traktat o składni Dla wprawy pięknego wymawiania z Litteratury Noela Zielińskiego, i Tragedyi (Polieutk) Kornela uczyli się piękniejszych wyjątków wprawiali się także w pisanie listów w Francuskim Języku—

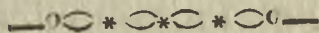
RY-

R y s u n k i

W O D Z I A L E I szym Uczniom dawane były prawidła Rysunków wydane przez Łosenko Professora Malarstwa w Akademii Petersburskiéy— O podziale Głowy i całego Człowieka—

W O D D Z I A L E II gim Poznawszy te prawidła, rysowali często Człowieka w różnych pozycyach.

W O D D Z I A L E III gim Rysowali: Głowy i Osoby w rozmaitych pozyturach, takż kopijowali różne modele, czego okażą dowody—

KONIEC.

Rysunki

KONTO

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA
M 330 Warszawa, ul. Nowy Świat 79
TEL. 26-68-63

F
20009